

elnökévé választottak. E tisztséget 2002-ig töltöttem be. Ekkor kértem az SZMPSZ elnökségét, hogy mivel már nyugdíjas vagyok, szíveskedjen más képviselőt jelölni helyettem, ám mint magánszemély természetesen továbbra is tagja maradtam a Társaságnak. A Pedagógusszövetség Horváth Géza mellé Lovász Gabriellát választotta, az elnöki teendőket pedig A. Szabó László vette át tőlem. Megjegyzem, sem e tisztség betöltéséért, sem a Társaságban végzett munkáért soha senkinek nem járt honorárium. Továbbá azt is fontos kiemelni, hogy az SZMPSZ-től eltérően a KT nem szervezet, hanem szakmai műhely, ezért sem szándéka, sem oka nem volt rá, hogy bármiben is korlátozza a szövetség munkáját, miként azt sokan feltételezték, sőt egyesek nyíltan is kifejezték nemtetszésüket.

A Katedra Társaság kezdetben havonta, később negyedévenként tartott összejövetelt Dunaszerdahelyen. Minden ülésén egy-egy időszzerű pedagógiai témát (témakört) vitatott meg, melyhez egy benne jártas

kolléga készített referátumot, hozzá két, esetenként több, írásba foglalt korreferátum is elhangzott. E rövid, de tartalmas dolgozatok írói mindinkább kívülállók, nem társasági tagok voltak. Munkáik (olykor csak kivonatolva) megjelentek a Katedra számaiban, végül a Liliium Aurum gondozásában teljes terjedelmükben is megjelentek *A Katedra Társaság reformtervezetei* címen, három vas-kos füzetben (1996, 1999, 2003). Ezek a beszámolók magukra vállalták a szakirodalom gondozását is Katedra-füzetek, könyvek, egyetemi jegyzetek formájában. A reformtervezet első kötete *Reformné projekt Spolku Katedra* címen szlovák nyelven is megjelent 1997-ben, amelyet Hodossy Gyula frissiben eljuttatott a szlovák parlament minden képviselőjének. A politikusok közül senki sem reagált rá, kivéve az iskolaügyi miniszterasszonyt, aki felháborodását fejezte ki amiatt, hogy a Katedra Társaság Szlovákia-ellenes aknamunkát fejt ki, amit ők addig nem vettek észre.

Kérdezhetné valaki, milyen anyagi forrásai (voltak) vannak a kiadónak, a lapnak és a Társaságnak. Erre csupán azt felelhetem, nem tudom; nem is érdekelt, mert a költségek előteremtése a Katedra Alapítvány feladata (volt), amelynek munkájában én nem vettem részt. Az Alapítvány szervezésében valósultak meg évente a Katedra Napok, melyekre kezdetben több százan gyűltek össze. De ez már más téma. Azt azonban hadd indokoljam meg, miért nem köszöntőt írtam. Mert inkább megköszönni szeretném, elsősorban Hodossy Gyulának azt a gigászi munkáját, amelyet a szlovákiai magyar pedagógiai irodalom, a szakmai közgondolkodás, mi több, iskoláink megmaradásáért, s azok szellemi arculatának a megőrzésért kifejtett, továbbá annak a több száz, illetve ezernyi kollégának a fáradozását, akik az ügy érdekében nemcsak az elmúlt két évtized alatt, de ma is töretlenül dolgoznak és elszántan teszik a dolgukat.

Petres Csizmadia Gabriella

N. Tóth Anikó méltatása

Találkoztak már igazi tündérrel? A meseíró N. Tóth Anikót máig több tanítványa annak tartja. Mert nemcsak íróként ismerjük őt – 1991 óta, a magyar-könyvtár szakos diploma megszerzését követően aktívan kiveszi a részét a pedagógusi munkálatokból is. Belekóstolt az alapiskolák izgalmas kamaszvilágába, a középiskolák felnőtté formáló miliójéba, jelenleg pedig a jövődöbéli magyartanárok képzésében vállal nagy szerepet a nyitrai Magyar Nyelv- és Irodalomtudományi Intézetben. Irodalmat tanít és irodalmat művel, szépíró és szakíró egyszerre, ugyanakkor a módszertani kurzuson bevezeti a hallgatókat a pedagógusi boszorkánykonyha titkos receptjeinek és különleges fűszertitkainak világába. Egy vérbeli pedagóguscsalád vérbeli pedagógussarja ő, a zselízi születésű, Ipolyságon és Szetén élő N. Tóth Anikó.

Talán épp a pedagógusvénájában rejlik különleges személyiségének a

titka. Finom hangja, előzékeny kedvessége, derűs mosolya miatt hamar a szívükbe zárják őt az emberek. Magas érzelmi intelligenciájának köszönhetően erős empatikus érzéssel rendelkezik, őszinte odafigyeléssel hallgatja beszélgetőpartnereit, szívesen vállalja a hallgató/ meghallgató/ odafigyelő társ szerepét. Ez az odaadása és nyitottsága jelölte ki eddigi útját – azokat a közösségépítő tevékenységeket és szerepeket, amelyeket felvállalva ezidáig egy egészen egyedi életpálya körvonalazódott és kanyarodik továbbra is.

Ha megkérdeznék őt, hogyan határozza meg önmagát, egészen biztosan zavarba jönne. Talán írónőként, hiszen 1985 óta folyamatosan publikál irodalmi lapokban, antológiákban, sőt tíz önálló kötete is megjelent: ezek között találunk meséket, tanulmányokat, beszélgetéseket, monográfiát, színpadi játékokat. A 2012 karácsonján megjelent *Az eszemet*

tudom című kötete a szlovákiai magyar gyermekirodalom egyik markáns és meghatározó alkotása lett, a *Fényszilánkok* című regénye pedig a fotó és szöveg egymásba fonódó szálai köré szőtt történetével vált helyi irodalmunk kuriózumává.

Ha nem íróként, akkor egészen biztosan tanárként definiálná önmagát, hiszen az első pillanattól kezdve teljes szívvel végzendő feladatnak, életformának tekintette a tanítást, amelynek természetes és szerves része a tehetségápolás és személyiségfejlesztés. Mái az egyik legeredményesebb felkészítő pedagógusként tartjuk őt számon, hiszen nemcsak szavalásra csábítja az egyetemistákat, hanem tanévenként két kultúrműsort is készít velük, ugyanakkor Köteles Judittal társulva gyermek-színjátszókört is vezet az ipolysági Pongrácz Lajos Alapiskolában. A csillag-szórós gyerekek a Duna Menti Tavasz színjátszóverseny visszatérő és rendkívül eredményes tanuló közé tartoznak, és messziről felismerhetőek – szeretnek és tudnak játszani, a színjátzópróbákon megtapasztalják az interaktív előadás-készítés fázisait, az együttműködés és egymásra figyelés

alapelveit. N. Tóth Anikó érdemeit dicséri, hogy intenzív irodalompedagógusi munkássága hatására több tanítványa is a magyar nyelv és irodalom szakot választotta hivatásául. Jó pedagógusként minden lehetőséget megragad a nevelésre: az egyetemisták körében arra is odafigyel, hogy a jövőbeli tanárokat a tehetséggon-

dozási munkára vagy akár a zsűrizési feladatokra is felkészítse.

Azt hiszem, reménytelen feladat lenne felsorolni N. Tóth Anikó valamennyi tevékenységét. Talán éppen abban rejlik a titka, hogy művész és pedagógus egyszerre: a pedagógiához művészlélekkel, a szépirodalomhoz tanári odafigyeléssel közelít. Személyi-

ségének meghatározó jellegét számos díj bizonyítja. Most mégis fontosnak érzem, hogy a Katedra-díj is felkerül a polcára. Adja Isten, hogy még sokáig tevékenykedjen, és még sok tanárgenerációt nevelhessen ki maga után! Úgy gondolom, méltó helyre kerül a 2013-as Katedra-díj. Szívből gratulálok a szakmai elismeréshez!

Petres Csizmadia Gabriella

„Olvasásmánia és szenvedélyes tanítás” Beszélgetés N. Tóth Anikóval

A 2013-as év Katedra-díjazottjában N. Tóth Anikót köszönhetjük, akinek a neve nem csupán tanári és tanulói körökben ismert, hanem szépirodalmi berkekben is köztiszteletnek örvend. A pedagógus és író N. Tóth Anikót eddigi pályájáról, életének kanyarulatairól faggattuk.

□ **Miért épp a pedagógusi pályát választottad? A pályaválasztás során milyen hatások értek, milyen motivációk dolgoztak benned?**

– Erős családi példát kaptam: szüleim alsó tagozatos pedagógusok, szakmájuknak élő, elhivatott emberek, a nagyövedi alapiskolában dolgoztak több mint negyven évig, első tanítóim is ők voltak. Az iskolaudvarban laktunk, tehát az iskolai életet egészen közletről láttam. Szerettem az iskolaillatot, a napfényes termeket, a krétanyiszorgást, a különleges tintapacákat az itatóson és olykor a füzetemben. Sok tanítóm családtagnak számított, mert tanítás után szívesen betértek hozzánk csevegni, sakkozni. Lakásunkban mindig nagy volt a nyüzsgés, szüleim örömmel fogadtak mindenkit, gyakran segítettek is a kollégáknak apróbb-nagyobb munkahelyi vagy magánéleti gondjaik megoldásában. Gyerekkoromban sokszor játszottam iskolásdit a babáimmal, egy időben viszont orvos akartam lenni, 10-12 évesen betegségek latin nevét memorizáltam. Nagy szerencse, hogy a felső tagozaton is, a zselízi gimnáziumban is volt néhány egészen kiváló tanárom, közülük Zoller Mihálytól és Urbán Györgytől kaptam a legtöbb megerősítést, a legfontosabb útravalót: az irodalom szeretetét, az olvasás mániáját és a szenvedélyes tanítás mintáját.

□ **Milyen meghatározó élmények, emlékek jutnak eszedbe a tanári pályával kapcsolatban?**

Az első próbatétel a gyakorló tanítás volt ötödéves egyetemista koromban. A nagy múltú budai József Attila Gimnáziumban két harmadikos osztályt kaptam, és szabad kezet a mód-szerek, sőt a téma megválasztásában is. A „jóskások” meglehetősen élénk diákok voltak a szó jó értelmében, szorongtam is eleget, megúsom-e elevenen az órákat. Aztán sikerült egymásra hangolódnunk, a kedvező visszajelzések pedig azt sugallták, hogy talán alkalmas vagyok erre a pályára. (Sok-sok évvel később egy kedves diákom jóvoltából részt vehettem egykori gyakorló gimnáziumom névadója születésének 100. évfordulója alkalmából rendezett emlékünnepeken, amit a Nemzeti Színházban tartottak. Matyó Anett egy József Attila-szavalóverseny előkelő helyeztejként kapott lehetőséget, hogy a Nemzeti nagyszínpadán mondjon verset – ez fontos pillanat volt nekem.) A palásti alapiskola lett az első munkahelyem, a magyar mellé zenét és rajzot is kaptam, sok-sok csillogó tekintetet, lelkes nebulókat, őszinte megnyilatkozásokat. Majd az ipolysági állami alapiskola (ma Pongrácz Lajos Alapiskola) magyar szakosa lettem. Osztályfőnökséggel is megbíztak, ami nagy felelősséget jelentett. Kezdetől tisztában voltam azzal, hogy a tanítás állandó készenlétet igényel: rendszeres készülést – ezt láttam a szüleimnél, akik 20-30 éves gyakorlattal a tarsolyukban sem átaláltak szakfolyóiratokat lapozgatni, újabb és újabb módszereket tanulmányozni, továbbképzésekre járn,

becsülettel felkészülni minden egyes tanítási órára. Igyekeztem úgy vezetni az órákat, hogy a gyerekek jól érezzék magukat, szívesen végezzék el a feladatokat, bátran mondjanak véleményt az olvasmányaikkal kapcsolatban. Az volt a legnagyobb öröm, ha parázs beszélgetést indított egy-egy szöveg, s ha csodálkoztak a diákok, hogy milyen gyorsan kicsöngettek. Négy év alapiskolai tanítás után az ipolysági gimnáziumba kerültem, az embert próbáló mečiari időszakban. A nyakunkba ültetett erősen szlovák nemzeti érzelmű és a hatalom szédületében élő igazgató sok akadállyal keserítette a mindennapjainkat, de megvolt ennek a korszaknak a jó oldala is: azzal lázadtunk – tanárok és diákok egyaránt –, hogy csakazértis magasra tettük a mércét, és létünk, identitásunk igazolása érdekében kitűnő eredményeket értünk el. Sorolhatnám kedves emlékeim között a versenyek izgalmát, az osztálykirándulások hangulatát, a színházi élményeket, az alkalmi műsorok jótékony feszültségét, egy-egy fogalmazás, érettségi dolgozat árnyalt mondatait, az olvasónapló-bejegyzések rapszodikus gondolatfutamait. Nagyon örültem, amikor egy-egy gyengébb képességű diákom önmagát meghazudtolva jó eredményt ért el. Megrendítő volt, amikor az egyik alapiskolai osztályban a halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek megköny-